

Hitlerjeva policija lovi sovražnike nacijskega režima

Več tisoč oseb je bilo aretiranih samo v Pragi, odkar so nemške čete zasedle Češko in Moravijo. Načelnik nacijske tajne policije odredil lov tudi na reporterje zunanjih listov. Več sto Čehov in židov izvršilo samomor. Hitler raztegnil "zaščito" nad Slovačijo

Madžarska armada zasedla Rutenijo

Rumunija zaprla meje beguncem

CHUST, Rutenija, 18. marca.—Madžarske čete so včeraj naskočile Chust, glavno mesto Rutenije (Podkarpatske Rusije), in ga po kratki bitki z Rutenci in Čehi zasedle. Rutenija je s tem postala ogrska posest. Madžarsko vojaštvo je invadiralo Rutenijo kmalu potem, ko je premier Paul Teleki naznanil v parlamentu, da se je njegova vlada odločila za okupacijo. Rutenija mora postati del Ogrske kot delno avtonomna pokrajina.

Prej so ogrske čete zasedle kos ozemlja, presekale Rutenijo na dve in se utaborile ob poljski meji. Chust je zdaj pod ogrsko kontrolo. Ukrajinske napadalne čete in nekaj čeških vojakov, ki so se odločili za boj namesto za beg v Rumunijo, so bili poginili v gorovje, pokrito z debelim snegom, ki obhaja mesto. V bitki v Chustu je padlo več vojakov na obeh straneh.

Bukarešta, 18. marca.—Člani rumunske vlade so zavrnili apel Avgusta Vološina, bivšega premierja Rutenije, ki je pobegnil v Rumunijo, naj razglasijo protektorat nad Rutenijo. Kabineta je na svoji seji odredil tudi zatvoritev meje beguncem iz Rutenije, zlasti židom. Begunci, ki so se prej dospeli v Rumunijo, bodo izgnani. Med begunci, ki so prišli v Bukarešto, je tudi Jan Bat'a, znani češki čevljarški magnat, ki ima velike tovarne v Zlinu, Moraviji. Bat'a je znan pod imenom "češki Ford".

Varšava, Poljska, 18. marca.—Proslave v zvezi z ustanovitvijo skupne poljsko-ogrsko meje, ki je prišla z madžarsko okupacijo Rutenije, so se razvile v protinemške in protizidovske demonstracije. Poljaki so v demonstracijah kričali: "Proč z Nemčijo!" in "Proč z židmi!"

Demonstrantje so nameravali naskočiti urad nemškega poslanika v Varšavi, kar pa je policija, ki je bila pozvana v akcijo, preprečila.

Letalska nesreča; deset oseb ubitih

Alder, Wash., 19. marca.—Veliko letalo Boeing Aircraft Co. je včeraj treščilo na tla v bližini tega mesta in se razbilo. Deset oseb se je ubilo v nesreči, med temi dva člana holandske letalske misije, ki je nedavno dospela v Ameriko.

silna panika. Hicem, organizacija židovskih beguncem, je zaprla vrata. Velike množice židov se zbirajo pred uradom angleškega konzula in prosijo: "Pošljite nas drugam!" Nemčija je zdaj pograbila tudi Slovačijo. Akcija je sledila telegramu, katerega je dr. Jožef Tiso, vodja slovaške klerikalne stranke in premier, poslal Hitlerju. "V velikem zaupanju se obračam na vas, na voditelja Velike Nemčije, z apelom, da vzamete slovaško državo pod svojo protekcijo," se glasi telegram. Hitler je na apel odgovoril: "Naznanjam prejetje vašega telegrama in s tem proglašam zaščito Slovačije."

Amerika obsodila ugrabitev Češke

Izjava državnega podtajnika Wellesa

WASHINGTON, D. C., 19. marca.—Federalni zakladni departament je naložil dodatno carino 25 odstotkov na uvoz nemškega blaga v Ameriko, da kaznuje Nemčijo, ker je zasedla Češko in Moravijo z oboroženo silo. Dodatna carina stopi v veljavo 25. aprila.

Washington, D. C., 18. marca.—Ameriška vlada je včeraj izdala podjarmljenje češke republike po nacijski Nemčiji. Obsodbo je izrekel Sumner Welles, državni podtajnik, v imenu predsednika Roosevelta.

Welles je dejal v svoji deklaraciji, "da Amerika ostro obsodba akcijo, ki je rezultirala v začasnem uničenju svobodnih neodvisnega in svobodnega ljudstva. Ona je že večkrat ožigosala politiko militaristične agresije in neopostavne čine oborožene pesti, ki ogrožajo svetovni mir in strukturo moderne civilizacije."

Wellesove besede so bile najbolj zgoča kritika tuje države kar jih je bilo izrečenih v zadnjih letih v imenu ameriške vlade.

Berlin, 18. marca.—Nacijski uradniki in časopisje niso komentirali ameriške obsodbe podjarmjenja češke republike. Uradna časopisna agencija DNB je objavila le kratko vest iz Washingtona, "da Amerika obsodba dogodka v centralni Evropi, ki rezultirali v razglasu nemškega protektorata nad Češko in Moravijo."

CHICAGO.—Dr. Edvard Beneš, bivši predsednik češkoslovaške republike, se je včeraj prvič oglašil z izjavo, v kateri pletira pred najvišjim sodiščem svetovnega javnega mnenja, kolikor se ni korumpirano po totalitarcih, za pravice češkega naroda.

MOSKVA.—Sovjetska vlada je izjavila, da ne bo priznala aneksije Češke po Nemčiji.

PARIZ.—Francoski parlament je dal Daladierju izjemo diktatorsko oblast za obrambo francoske republike.

MADRID.—Lojalistični voditelji apelirajo na Franka za "časten mir."

BERLAD.—Knez Pavle, regent, je včeraj odšel v Brod na Savi, kjer se je sešel z dr. Vladkom Mačkom, voditeljem Hrvatov, glede rešitve hrvaškega vprašanja. Mačkovo glasilo Hrvatski Dnevnik v Zagrebu piše, kako javljajo v inozemstvu, da se je Maček obrnil do Hitlerja za zaščito Hrvatov. List dalje piše, da zdaj "je prišel čas, ko se mora rešiti hrvaški problem, ampak dr. Maček ne bo jemal zakona v svoje roke..."

Rusija mora prekositi Ameriko

Moskva, 18. marca.—Večkoslav Molotov, načelnik sveta ljudskih komisarjev, je na kongresu vseruske komunistične stranke dejal, "da je namen tretje petletke, spreminiti socialno družbo v komunistično družbo. Čas je prišel, ko mora Sovjetska unija prekositi Ameriko in druge kapitalistične države v ekonomskem področju in to v najkrajšem času."

Evansville, Ind., 18. marca.—Art Melan, Robert Logsdon in William Sentner, organizatorji unije United Electrical, Radio & Machine Shop Workers, so bili aretirani v zvezi s stavko, ki jo je oklicala unija proti Servel Co. Prej je neka neznana oseba streljala na stavarja Leonarda Johnsona; krogla je zadela Johnsona v nogo. Stavka je bila oklicana, ker je kompanija odklonila zahtevo glede priznanja unije.

BELGRADSKA VLA-DA BO DALA KONCESIJE HRVATOM

Odmevi uničenja češke republike v Jugoslaviji

MOŽNOST HITLERJEVE INTERVENCIJE

Belgrad, 18. marca.—Vladni krogi so včeraj naznanili, da bodo kmalu predložili konkretne načrte, da potolažijo Hrvate, ki zahtevajo avtonomijo in dalekosežne ustavne reforme. Hrvatske zahteve glede razdelitve Jugoslavije so potisnile na površje manjšinske probleme, ki delajo preglavice belgradski vladi, istočasno pa vlada trdi, da je razbitje češkoslovaške republike jasno demonstriralo, da male narodnostne grupe ne morejo eksistirati kot neodvisne enote v komplicirani evropski situaciji.

Vladimir Maček, vodja hrvaških avtonomistov, je včeraj izjavil v Zagrebu, da govori, da je on apeliral na nemškega diktatorja za pomoč, nima nobene podlage.

Rim, 18. marca.—Hrvatje zahtevajo neodvisnost od Jugoslavije, se glasijo poročila italijanskim listom iz Belgrada. Poročila so pričela prihajati po Hitlerjevi okupaciji Češke in Moravije.

"Hrvati tudi zahtevajo neodvisnost," je naslov vesti iz Belgrada, katero je objavil list Il Popolo di Rima. Poročilo pravi, da so dogodki v češkoslovaški povzročili globok vtis med Hrvatini, ki zdaj zahtevajo separatno armado, s katero si nameravajo zagotoviti svobodo. Hrvatje se že dolgo borijo, da izvojujejo neodvisnost.

Belgrad, 18. marca.—Smrti udarec, katerega je zadal Hitler češki republik, je dobil odmeve tudi v Jugoslaviji. V Zagrebu, glavnem mestu Hrvaške, je panika. Nekateri krogi v Belgradu so alarmirani in začeli so razmišljati, ali ni jugoslovanska vlada naredila usodno napako z oviranjem rešitve hrvaškega problema.

Kontroverza je postala dilema za belgradsko vlado. Mnenje je, da si bo Belgrad nakopal jezo nemškega diktatorja Hitlerja, če bo skušala vlada zdaj pospešiti rešitev hrvaškega problema. Hitlerjeva intervencija, alična o ni v Slovačiji, v Jugoslaviji ni izključena. Na drugi strani, če ne bo Belgrad podvil nobene akcije, se bo nepokoj med Hrvatini povečal in Hitler ga bo skušal izkoristiti v svoj prilog.

V momentu trenutnega defetizma so se pričele širiti govorice v Belgradu o potrebi odznanja bivšega avstrijskega dela Jugoslavije od Srbije in umiku za mejo slednje, kjer ni manjšinski problemov in nemške manjšine.

Domače vesti

Milwaukee vest

Milwaukee, — Pri primarnih volitvah zadnji tork sta v 5. wardi propadla oba slovenska kandidata (Markelj in Schneider) kakor tudi srbski kandidat (Savič), ampak v W. Allisu je prodril Nik Lukas, menda Hrvat, ki je dobil največ glasov, dočim je rojak Glojek dobil najmanj. — Zadnje dni sta v bolnišnici umrli Fr. Sinur, star 60 let in doma od nekdaj na Dolenjskem ter Mary Pucelj, stara 51 let in rojena pri Novem mestu. Prvi je bil vdovec in zapušča sina in hčer, druga pa zapušča moža, sina in hčer. — V bolnišnici se še nahaja žena Martina Lepeja, katere trpi na pljučnici.

Nov grob v New Yorku

Brooklyn, N. Y. — Tu je umrl Matija Zidar, star 59 let in doma s Kočevske reke pri Kočevju. Tu je živel 35 let in v starem kraju zapušča 96-letno mater, brata in sestro.

Clevelandske in splošne ohijske vesti

Cleveland, — Dne 14. t. m. je avto povozil 65-letno vdovo Mary Zidover, katere je dve uri kasneje podlegla v bolnišnici. Po narodnosti je bila Hrvatica in tu zapušča tri hčere. — V Fairportu, O., je John Kovač 15. t. m. treščil s svojim avtom od neki avtotraka s takšno silo, da je bil na mestu ubit in prav tako je bila ubita njegova 29-letna žena, dočim je bila njuna 14-mesečna hčerka odpeljana v bolnišnico v Painesvillu. Drugih podrobnosti se ni. — Dne 15. marca je umrl Filip Kordeš, star 54 let in rojen v Ložu. Tu je bival 16 let in zapušča brata, v starem kraju pa ženo, hčer in tri sestre. Bil je član društva 142 SNPJ. — V Warrenu, O., se je Elizabeta Persin, članica društva 321 SNPJ, morala podvreči operaciji na vratu. Nahaja se v St. Joseph Hospitalu in člani so naprošeni, da jo obiščejo. — Na bolniški listi sta tudi Anton Zug in Nellie Medich, katerima članstvo želi skorajšnjega okrevanja.

Se ena operacija

Midway, Pa. — Jos. Janeshek, blagajnik društva 89 SNPJ, se bo moral podvreči nujni operaciji in nahaja se v bolnišnici Mercy v Pittsburghu, drugo nadstropje, soba št. 12. Člani mu žele čim hitrejšega okrevanja in povratka v njihovo sredo.

Nov grob v starem kraju.

Eveleth, Minn. — Mary Jemel, članica društva 130 SNPJ, je prešla žalostno vest, da je v starem kraju umrla njena mati Marija Serša, stara 75 let in doma od Svete Helene pri Ljubljani. Umrla je 16. februarja in tu zapušča sina, hčer in brata Antona Erklavca, v starem kraju pa hčer.

Omejitev delavskih aktivnosti v Mich.

Governer Fitzgerald umrl

Lansing, Mich., 18. marca.—Nižja državna zbornica je sprejela zakonski načrt glede omejitve stavk, piketiranja in drugih delavskih aktivnosti. Načrt je bil poslan v senat, kjer bo tudi sprejet. V obeh zbornicah imajo republikanci večino.

Načrt sliči zakonu, ki je bil sprejet v Oregonu. Michiganska zbornica je sprejela načrt kljub opoziciji s strani unij CIO in ADF. Med drugim predvideva ustanovitve državnega odbora, katerega bo morala vsaka unija obvestiti petnajst dni prej, da namerava oklicati stavko. Ta odbor bo odločil, ali je stavka upravičena ali ne. Načrt dalje preprečuje bojkot in omejuje pravico piketiranja. Tovarno, v kateri je oklicana stavka, bi

PREMIER DALADIER DOBIL DIKTATORSKO OBLAST

Pospešev produkcije letal in bojnega materiala

FRANCOSKA DIPLOMACIJA V ZAGATI

PARIZ, 19. marca.—Premier Edouard Daladier je dobil od parlamenta diktatorsko oblast, da pospeši oborožitev Francije in se zavaruje proti nacijski Nemčiji zdaj, ko je okupirala Češko in Moravijo. Temu je sledilo naznanilo o podaljšanju delovnika na deset ur v vojnih industrijah in odpoklic poslanika Roberta Coulondra iz Berlina.

Pariz, 18. marca.—Podjarmljenje češke republike pomeni, da je Nemčija dobila nova zaloge bojnega materiala. Ta med drugim vključuje 1500 bojnih letal, veliko število tankov in težkih topov, ogromne Skodove tovarne orožja v Pilznu in municijske tovarne v Brnu. Več tisoč čeških izurjenih delavcev bo zdaj Hitler upregel v svojo vojno maščino in s tem odpravil pomanjkanje izurjenih delavcev, ki je oviralo izvajanje nemškega oborožitvenega programa.

Najbolj grenka pilula, ki jo je morala Francija požreti, je dejstvo, da je sama pomagala oborožiti Čeha z moderno opremo s posojilom v vsoti 700 milijonov frankov pred sedmimi leti. To bojno opremo — tanke, letala, topove itd. — je zdaj pograbil Hitler.

Daladier bo kmalu odpotoval v London, kjer bo konferiral z angleškimi državniki o razvoju evropske krize. Dogodki zadnjih dni so povzročili Franciji hud glavobol in je silno alarmirana. Skoro gotovo je, da bo italijanski diktator Mussolini izkoristil priliko in začel pritiskati na Francijo, da mu mora dati koncesije v svojih kolonijah v Afriki.

Hitlerjev puč je presenetil francoske diplomate, zlasti pa Daladierja in zunanjega ministra Bonnetja. Politični nasprotniki slednjega na levi in desni si so ga svarili, da ne sme zaupati nemškemu diktatorju, a so naleteli na gluha ušesa. Bonnet je v odgovorih na kritike naglašal, da bo pomiril Hitlerja z diplomatskimi pogajanjmi. Zadnji dogodki so demonstrirali, da se je Bonnet zmotil v svojih računih.

Protinacijske demonstracije v Bolgariji

Sofija, Bolgarija, 18. marca.—Več tisoč študentov je sinoči demonstriralo proti Nemčiji v znak protesta proti nacijski okupaciji češke republike. V akcijo je bila pozvana policija, ki je po kratki bitki razpršila demonstrantje.

Nizozemska kupuje letala v Ameriki

Washington, D. C., 18. marca.—Nizozemska vojaška komisija je naročila osemnajst bojnih letal pri Douglas Co. Komisiji, ki je sklenila kupeljo, načeluje podadmiral Van Dulm.

smeli piketirati delavce, ki so pred stavko delali v tovarni. Grand Lodge, Mich., 18. marca.—Republikanski governer Frank D. Fitzgerald je naglo umrl za srčno kapjo v svojem stanovanju. Zbolel je zadnji ponedeljek, toda bolezen niso smatrali za nevarno. Fitzgerald je bil star 54 let. Nasledil ga je podgoverner Luren D. Dickinson, ki bo star 80 let prihodnji mesec.

Od leve proti desni: W. J. Hallinger, ekonomski svetovalec federalne obrtne komisije; George Johnson, predsednik Johnson Milk Co., Detroit, Mich.; in Wendell Berg, član komisije.

RESEARCH ON THE EFFECTS OF THE 1990S

139

Nič ni čudnega, če Hitler nadaljuje svojo tolovajsko igro, saj neprestano dobiva okorajševanje, moralno podporo iz Londona in Pariza. Zlasti Chamberlain s svojimi okostenelimi torijci vred komaj čaka, da se Hitler zakadi v Ukrajino. Toda Chamberlain morda doživi razočaranje, da ga zadene mrtvoud. Hitler in Stalin se prav lahko pobotata—pri obeh namen po svežev sredstva!—in tedaj se Hitler zakadi na zapad.

Ko je pred par leti kongres nameraval sprejeti zakon, da ne bi smeli pri WPA delati nedržavljeni, sta CIO in organizacija brezposelnih organizirala pohod v Washington. Ko je kongres zvedel, da je masa na pohodu, je prekinil svoje zborovanje. Toda ta masa je vseeno šla v Washington in obiskala administracijo in relnifnega direktorja Hopkina, ki je rekel, da je pro-

V Universal smo dospeli ob 5 popoldne in se ustavili pri rojaku J. Luketiću, kjer so nas prijazno sprejeli in lepo postregli. Črni kranjskih klobasah, suhih ribečah in sladkem vinu ne bom pisala; to prepušчам Zidanaku, ki se bolj razume na take stvari. Moram pa omeniti, da so naši rojaki povsod prav ljudni in postrežljivi, za kar jim vse prijaznosti in zahvala. Težko mi je opisati vse kraje in rojake, katere smo obiskali, ker so mi šla imena že večinoma iz spomina zato naj mi rojaki oprostite. Moja starost mi namreč več ne da čistih spominov, katere bi večini njih potrebovala. Tudi Andy Grum in njegova mati sta mi povedala, da sta jako zadovoljna v vseh ozirih in naj se tudi v njih imenu zahvalim vsem za gostoljubnost in naklonjenost. Ako bo slučaj nanesel, da obiščete Detroit, bomo vam na razno.

Reševalno moštvo je šlo tako na delo, all prebiti je bilo treba 50 čevljev debelo steno. Delo je bilo naporno, ker ni bilo zraka in ne prostora, kamor bi metal premog. Steno smo prebili ravno do njege, toda potem je bilo treba odmetati še kamenje, ki je bil on v levem kotu. Veni smo ga dobili 5 minut do 3. v soboto zjutraj 11. marca nepoškodovanega. Siromak je bil ve preplašen in govoril je s težavo

(Dolje na 8. strani.)

Debeli vložki z vzmetmi morda koristijo rim ljudem in oslabilim bolnikom, ker varjo toploto. Odeja naj bo samo pozimi nekoliko debelejša — najboljša je lahka pernica — leti pa se pokrijmo samo s tanko volneno obojko. Noge morajo biti tople, napačno pa je se zakrjimejo s perjem od nog do nosa. Debeli pernice povzročajo pogosto srčne težave, ki jih človek ne ve vzroka, ki pa takoj izginejo po zdravniki prepovedi pernic. Najprimernejša je lahka, a zelo velika volnena odeja, v kateri se lahko bolj ali manj močno zavijemo. Če je potrebno, damo čez noge še kratko pernico. Če imamo kakšno dekle zmerom zebe, je treba vprašati zdravnika za nasvet, kako naj jo pokrijemo brez njegovega nasveta pa ji ni treba ustrezne kopice odevi. Ogrevamo se s sportom, ki povzroči krvni otok, ne pa s pernicami. Ljudem, ki morajo dolgo spati, so po večini tisti, ki se ne morejo močno pokriti v postelji. Nekaj minut ležimo na trebuhu, nato se prevrnemo na hrbet, da nam bo jím bo bolj koristilo kakor dve uri pod odejo. Tudi blazine s perjem niso primarne. Blazina, napolnjena z žimo, je dosti bolj udobna, zlasti za ušesa.

Sonce, mesec in potresi

Vsaj v nekaterih primerih utegne biti Dr. Perrine pravi tudi to, da se težji potres gajajo najrajši ob času polne ali nove lune, torej v času, ko sonce in mesec nista vedno isti smeri, a "vlečeta" vendarle nekako na črti.

Sovjetska Rusija. Boljševiška ofenziva
Donu in v Ukrajini se uspešno nadaljuje.

